

Elektromagnetno polje: 1. kolokvij

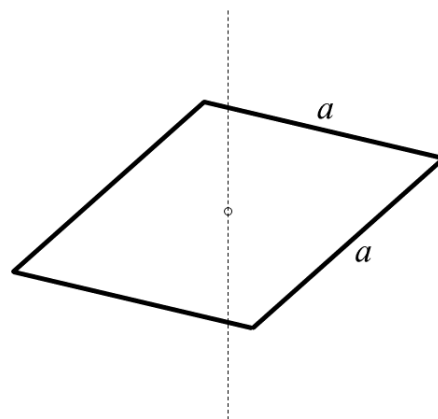
(7. 12. 2018 ob 15:15)

asistent: Martin Klanjšek (01 477 3866, martin.klanjsek@ijs.si)

1. naloga

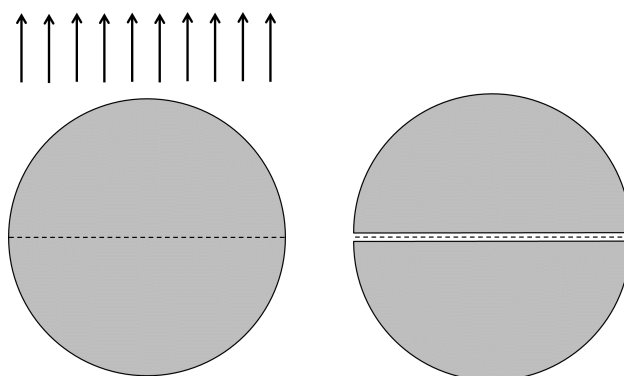
Iz štirih tankih izolatorskih palic dolžine a sestavimo vodoraven kvadratni okvir, kakor prikazuje slika. Na okvir enakomerno nanesemo naboj e .

- Izračunaj velikost jakosti električnega polja E na navpični osi okvirja (črtkana črta na sliki), ki poteka skozi njegovo središče (označena točka), v odvisnosti od oddaljenosti z od središča okvirja.
- Dobljeni izraz za $E(z)$ poenostavi za primera majhnih in velikih z ter skiciraj odvisnost $E(z)$.

2. naloga

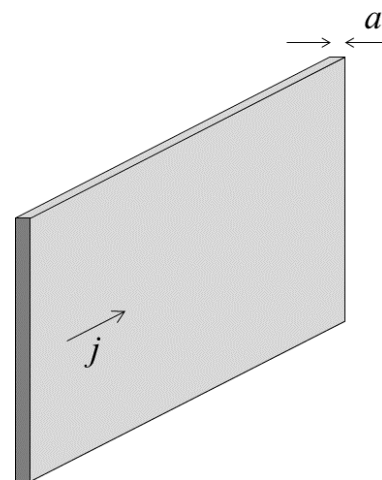
Prevodno kroglo postavimo v homogeno električno polje jakosti E_0 . Kroglo prerežemo na dve polovici, tako da je ravnina prereza (označena s črtkano črto na prvi sliki) pravokotna na polje. Nato polovici krogle v smeri polja rahlo razmaknemo in na koncu polje izklopimo (druga slika). Razmik med polovicama krogle je zelo majhen v primerjavi s polmerom krogle. Izračunaj jakost električnega polja v špranji med polovicama krogle.

3. naloga

Vzdolž prevodnega traku debeline a v vodoravni smeri spustimo električni tok gostote j , kakor prikazuje slika. Tok je po preseku traku enakomerno porazdeljen, dolžina in višina traku pa sta mnogo večji od a . Izračunaj magnetno silo na dolžinsko enoto, s katero spodnja polovica traku deluje na zgornjo. Ali je ta sila privlačna ali odbojna?

Popravek: za izračun sile je potrebno poznati tudi višino traku h , ki v besedilu po pomoti ni bila podana.

4. naloga (za dodatne točke)

V razdalji a nad razsežno kovinsko ploščo, skozi katero so na gosto izvrtane majhne luknjice, se nahaja točkast magnetni dipol z magnetnim momentom p_m , tako da je njegova os pravokotna na ploščo. Ploščo najprej ohladimo, tako da preide v klasično superprevodno stanje, nato pa dipol v smeri njegove osi premaknemo za razdaljo δ (kjer je $\delta \ll a$). Izračunaj magnetno silo, ki potem deluje na dipol.

Klasični superprevodnik je idealni diamagnet, kar pomeni, da zunanjim *spremembam* magnetnega polja preprečuje, da bi prodrle vanj. Razdalja med luknjicami skozi ploščo je mnogo manjša od a , razsežnosti plošče pa sta mnogo večji od a . Luknjice v plošči povzročijo, da magnetni pretok skozi ploščo, ko je ta v klasičnem superprevodnem stanju, ostane *vezan* na ploščo, saj se vrtilni tokovi na površini zaradi luknjic ne morejo premikati.

Matematična pripomočka:

Rešitve osno simetrične Laplaceove enačbe $\nabla^2 U(r, \vartheta) = 0$ v krogelnih koordinatah:

$$U(r, \vartheta) = \sum_{l=0}^{\infty} [A_l r^l + B_l r^{-(l+1)}] P_l(\cos \vartheta),$$

kjer so $P_0(x) = 1$, $P_1(x) = x$, $P_2(x) = (3x^2 - 1)/2$, $P_3(x) = (5x^3 - 3x)/2$, ... Legendrovi polinomi.

Uporaben integral:

$$\int \frac{dx}{(x^2 + y^2)^{3/2}} = \frac{x}{y^2 \sqrt{x^2 + y^2}}$$

Čas reševanja: 90 minut.

Dovoljeni pripomočki: podani spisek enačb, matematični priročnik, kalkulator.

Rešitve nalog, ocene ter kraj in čas ogleda kolokvija bodo objavljeni na spletni strani

<http://www-f5.ijs.si/emp-2018-2019.html>.